

اصلاحاتی در آنها صورت گیرد. و کلام آخر آن که، آماده‌سازی شرایط داخلی از نظر وضع قوانین و مقررات، بسترسازی فرهنگی، سیاسی و اجتماعی برای عرضه خدمات بانکی توسط خارجی‌ان نیز از اهم مسائلی است که سررشته انجام آن در سرپنجه سیاستگذاران عالی اقتصادی و سیاسی جامعه قرار دارد.

زیرنویس

1) United Nation Provisional Central Product Classification (CPC).

از صنایع داخلی در شرایط اضطراری و مقابله با ورود کالاهای یارانه‌ای.

از سوی دیگر، در بخش مربوط به حقوق مالکیت معنوی و قوانین مربوط به کپی‌رایت و مالکیت صنعتی نیز قوانین مربوط به محتاج تغییر و اصلاح هستند.

در بخش سرمایه‌گذاری خارجی و در قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی و آیین‌نامه اجرایی آن هم برخی محدودیت‌ها درخصوص سهم فعالیت خارجی‌ان در بخش خدمات بانکی و نیز امکان استفاده از الزام فروش داخل و امکان محدودسازی انتقال ارز به خارج از کشور وجود دارد که باید

پیوستن ویتنام به سازمان جهانی تجارت و

اصلاحات بانکی

نویسنده: دکتر فونگ خاک که (Dr. Phung Khac Ke)
 قائم‌مقام رییس کل بانک دولتی (مرکزی) ویتنام
 ترجمه: فلامحسین بزرگمشت

یادداشت مترجم

* درخواست عضویت (Application) ویتنام برای عضویت در سازمان جهانی تجارت در ۴ ژانویه ۱۹۹۵ آرایه شده و گروه کاری (Working Party) برای الحاق آن کشور در تاریخ ۳۱ همان ماه تشکیل شده است. احتمالاً تا پایان سال جاری میلادی، کشور ویتنام که در حال حاضر، مانند ایران عضو ناظر سازمان است، به عنوان عضو دائم پذیرفته می‌شود.

یکی از دلمشغولی‌های اینجانب پس از اعلام پذیرش درخواست ایران در نشست شورای عمومی سازمان جهانی تجارت (WTO) در ۲۶ می سال ۲۰۰۵ میلادی (پنج خرداد ماه سال جاری)، تغییراتی است که می‌بایست در هر حال چه برای قبولی به عنوان عضو (در حال حاضر ایران عضو ناظر یا Observer شناخته می‌شود) و چه برای آمادگی برای فعالیت در شرایط جدید در ارکان جامعه پدید آید. سیستم بانکی کشور هم یکی از عرصه‌هایی است که قطعاً دچار تغییرات بنیادین خواهد شد.

* برنامه یا سیاستی که در متن مقاله با نام doi moi policy از آن نام برده شده، اشاره به برنامه‌ای دارد که مدتی پس از پایان جنگ ویتنام در سال ۱۹۷۶ و نابسامانی شدید اقتصادی در آن کشور اجرا گردید. در آن سال‌ها، تولید برنج در ویتنام حتی برای سیرکردن شکم ساکنان آن کشور کافی نبود. در سال ۱۹۸۶ این کشور می‌باید ۱/۵ میلیون تن برنج برای مصرف خود وارد می‌کرد. در آن زمان، حزب کمونیست ویتنام، سیاست‌های برنامه‌ریزی متمرکز استالینیستی را ترک کرد و روی آوری به برنامه سوسیالیسم بازار (Socialism Market) را با نام doi moi (به معنی لغوی دگرگونی و تازگی) (Change and Newness) اعلام نمود. پس از ده سال از ترک مدل استالینیستی، ویتنام به سومین صادرکننده بزرگ برنج در دنیا تبدیل شد. رشد سال ۱۹۹۵ این کشور ۹/۵ درصد گزارش شده است. علاقمندان می‌توانند برای اطلاعات بیشتر به نشانی زیر مراجعه نمایند:

در پی جستجو برای یافتن دامنه این تغییرات، با توجه به تجربه سایر کشورها، مقاله‌ای که در ارتباط با کشور ویتنام و عضویت آن کشور در این سازمان و توسط قائم‌مقام ریاست کل بانک مرکزی آن کشور به رشته تحریر درآمده، توجه اینجانب را به خود جلب کرد. ارزش این نوشتار هم در محتوای آن به علت پاره‌ای مشابهت‌ها بین دو کشور و هم به سبب شأن و جایگاه نویسنده آن است. به همین دلایل، ترجمه این مطلب را به خوانندگان ماهنامه بانک و اقتصاد تقدیم و چند نکته را به عنوان توضیح اضافه می‌نمایم:

* اصل مقاله به زبان انگلیسی در نشانی زیر در دسترس است:
[http://siteresources.worldbank.org/INTRANETTRADE/Resources/WBI-Training/vietbanking ke.pdf](http://siteresources.worldbank.org/INTRANETTRADE/Resources/WBI-Training/vietbanking_ke.pdf)

<http://www2.sjsu.edu/faculty/watkins/vietnam.htm>

اگر اصلاحات داخلی مناسب و استوار در رابطه با آزادسازی تجارت و خدمات انجام نشود، در آن صورت، چالش‌ها و ضعف‌های موجود ممکن است زیان‌هایی را به بانک‌های ویتنام تحمیل کنند و ریسک‌هایی را به دنبال آورند که بیش از منافع ناشی از ادغام در جامعه جهانی باشد.

مقدمه

جهانی شدن اقتصاد^(۱)، توسعه طبیعی روند تقسیم کار و همکاری در سراسر جهان، با حمایت دانش و تکنولوژی نوین است. این روند برگشتناپذیر بوده و همه ملل را درگیر می‌کند، اغلب جنبه‌های زندگی اجتماعی - اقتصادی^(۲) را شامل می‌شود، رقابت را بالا می‌برد، و سرانجام سبب تقویت تعاون و همکاری در عین افزایش وابستگی متقابل بین اقتصادها می‌گردد. این طبیعت دوسویه ادغام در اقتصاد جهانی^(۳)، به شرایط و سطح توسعه اقتصادی هر کشور بستگی دارد. یکپارچگی اقتصاد جهانی، نیازهای فوری برای اصلاح در کل سیستم بانکی، از بانک دولتی ویتنام^(۴) تا نهادهای اعتباری را موجب می‌شود، به نحوی که ظرفیت مدیریت سیستم پولی را افزایش دهد، امنیت سیستم مالی را تامین نماید، و رقابت‌پذیری بانک‌های تجاری را بهبود بخشد.

عضویت رسمی در سازمان جهانی تجارت^(۵) (احتمالاً در سال ۲۰۰۵) هدف ویتنام برای ادغام در سیستم اقتصادی و مالی جهانی است. در این مجال، قصد آن دارم که بر پاره‌ای از اصلاحات در بخش بانکداری ویتنام که تا حدودی اشتیاق سیستم بانکی کشور برای ادغام بین‌المللی و الحاق به WTO را نشان می‌دهد، تاکید ورزم.

بخش I - پاره‌ای از دستاوردها در سیستم بانکی ویتنام در جهت حاکمیت سازوکار بازار و یکپارچگی در سیستم مالی بین‌المللی

پس از به مرحله عمل درآمدن سیاست doi moi^(۷) که توسط حزب کمونیست ویتنام در سال ۱۹۸۶ آغاز گردید، اقتصاد به تدریج به سوی مکانیزم بازار سوسیالیسم محور^(۸) و ادغام در اقتصاد جهانی تغییر جهت داده است. در گذشته، این اصلاحات اهمیت استراتژیک داشت و سبب ارتقای صورت‌بندی^(۹) و توسعه روابط جدید اقتصادی و نیز زیرساخت‌های نو شد. در نتیجه، سیستم بانکی به تدریج بهبود یافته و اثربخشی نقش آن به عنوان واسطه و جوه افزون گردید. پیامد و تاثیر مستقیم چنین فرایندی، پولی‌شدن^(۱۰) عمیق منابع و روابط اقتصادی است. این تغییر، همچنین به آن معنی است که اصلاحات اقتصادی، وابستگی نزدیک و متقابلی با آزادسازی مالی^(۱۱) دارد و این دو با اثر حمایتی که بر یکدیگر دارند، موقعیت‌های بالقوه و توسعه‌ای بیشتری را برای سیستم بانکی فراهم می‌آورند.

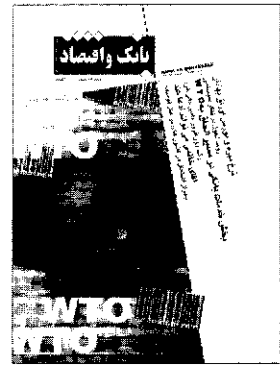
۱) دگرگونی‌های چشمگیر در محیط‌های نهادی: تصویب دو فرمان^(۱۲) در ماه می ۱۹۹۰، یعنی فرمان بانک دولتی و فرمان مربوط به بانک‌ها، تعاونی‌های اعتبار و شرکت‌های مالی، سبب‌ساز ساختار بندی سیستم بانکی به صورت دولایه^(۱۳)

گردید. در این سیستم، بانک‌های تجاری به کار معاملات پولی و ارائه خدمات بانکی می‌پردازند، و بانک دولتی ویتنام هم وظیفه حاکمیتی نظم‌بخشی و ضابطه‌گذاری یک بانک مرکزی را ایفا می‌کند^(۱۴). تا اینجا، چهارچوب قانونی در بانکداری با تصویب قانون بانک دولتی و قانون مربوط به موسسات مالی در دسامبر ۱۹۹۷ به طور اساسی تکمیل شده است. اقدامات قبلی و قوانین فعلی در زمینه بانکداری نه تنها فعالیت بانک‌های تجاری دولتی^(۱۵) را به رسمیت شناخته و از آن حمایت می‌کند، بلکه مشوق توسعه بانک‌های غیردولتی و موسسات اعتباری خارجی در ویتنام بر پایه رفتار یکسان با همه موسسات اعتباری - فارغ از مالکیت آنها - نیز هست تا محیط رقابتی سالم و شفافیت و معروفیت لازم برای عملیات بانکی ایجاد شود. در حالی که در سال ۱۹۹۱ سیستم بانکی ویتنام مشتمل بر فقط چهار بانک تجاری دولتی و یک بانک مشارکتی^(۱۶) بود، در سال ۲۰۰۲ ویتنام شاهد حضور پنج بانک تجاری دولتی، یک بانک سیاستی^(۱۷)، ۳۶ بانک تجاری سهامی^(۱۸)، ۲۶ شعبه بانک‌های خارجی، پنج بانک مشارکتی، ۴۱ دفتر نمایندگی موسسات اعتباری خارجی، شرکت‌های مالی، شرکت‌های لیزینگ، و حدود ۹۰۰ صندوق اعتبار مردمی^(۱۹) بوده است.

۲) اصلاحات در عملیات و حاکمیت^(۲۰):

- سیاست پولی: به جای وابستگی به سیاست مالی که تا پیش از سال ۱۹۹۰ مرسوم بود، سیاست پولی با هدف عمومی کنترل تورم و افزایش رشد اقتصادی، به ابزار نمونه اقتصاد کلان بدل شد. در حال حاضر، اتخاذ سیاست پولی و تاثیرگذاری بر آن توسط بانک مرکزی، بر پایه اصول بازار انجام می‌شود، عوامل بازار در مدنظر قرار می‌گیرند و تصمیم‌گیری بانک مرکزی در تغییرات این سیاست برای حصول اهداف اقتصاد کلان بر همان اساس انجام می‌شود. فرایند اصلاحات پولی به صورت گام‌به‌گام، تحت کنترل و به همراه اصلاحات در ابزارهای سیاست پولی و اصلاحات نهادی ساختاری انجام شده است. از سال ۲۰۰۰ ابزارهای غیرمستقیم سیاست پولی همانند عملیات بازار باز، تنزیل مجدد، و سواپ ارز، جانشین کنترل مستقیم پولی و اقدامات اجرایی^(۲۱) شده است.

- نرخ بهره و نرخ ارز: اساساً این نرخ‌ها مشمول آزادسازی شده‌اند. بانک مرکزی تنها از طریق بازار پول و سیاست پولی بر این دو نرخ تاثیر می‌گذارد. به این لحاظ، نرخ‌های بهره و ارز در حال حاضر، ارزش دوتگ ویتنام^(۲۲) را به نحو مطلوبتری منعکس می‌کنند و منتج به توسعه بازار پولی داخلی و بین‌المللی می‌شوند. آزادسازی نرخ‌های بهره به تدریج و به صورت مرحله‌ای و با احتیاط همراه بود. اول از همه، از سال ۱۹۹۲ نرخ بهره واقعی مثبت معمول شد. نرخ بهره سپرده‌ها هم در سال ۱۹۹۶ آزاد شده، و از ماه جون ۲۰۰۲ نرخ‌های بهره وام‌ها از

با افزایش سرمایه بانک‌های تجاری دولتی، می‌باید نسبت کفایت سرمایه آنها به حداقل هشت درصد برسد و کار تصفیه مطالبات مشکوک‌الوصول هم تا سال ۲۰۰۵ کامل شود.

در حال حاضر، سیستم پرداخت در ویتنام به سطح میانگین منطقه رسیده و نقل و انتقالات پول و پرداخت‌ها در داخل کشور که در گذشته ساعت‌ها و یا حتی روزها به طول می‌انجامید، اکنون فقط به چند ثانیه زمان نیاز دارد.

- تقویت بانک‌های تجاری: به علت ضعف سیستم بانکی ویتنام در نقطه شروع اصلاحات و میراث قدرتمند به‌جای مانده از دوران اقتصاد متکی به برنامه‌ریزی متمرکز، و نیز تأثیر منفی بحران مالی در منطقه^(۳۳)، بانک‌های تجاری ویتنام با مشکلات عدیده‌ای روبرو بوده و دچار ضعف هستند. بنابراین، تجدیدساختار (مالی، سازمانی، و عملیاتی) بانک‌های تجاری نیاز مبرم تمامی سیستم بانکی است، و این در واقع، از سال ۱۹۹۸ برای بانک‌های تجاری سهامی و از سال ۲۰۰۱ برای بانک‌های تجاری دولتی شروع شده است. هسته و جوهره اصلی تلاش‌ها برای تقویت بانک‌های تجاری، همانا افزایش سرمایه است که شامل افزایش در سرمایه ثبت‌شده برای رسیدن به حد کفایت سرمایه بر اساس استانداردهای بین‌المللی (هشت درصد) و برخورد قاطع با وام‌های مشکوک‌الوصول (از جمله تلاش برای توقف رشد اینگونه وام‌ها) است. تجدیدساختار بانک‌های تجاری تا بدینجا پیشرفت‌هایی داشته است. تقریباً پنج تریلیون دونگ ویتنام به سرمایه ثبت‌شده پنج بانک تجاری دولتی اضافه شده، و بیشتر بانک‌های تجاری سهامی حداقل سرمایه ثبت‌شده خود را به ۱۰۰ میلیون دونگ - سطح سرمایه قانونی برای هر بانک - افزایش داده‌اند. سرمایه ثبت‌شده برخی از بانک‌های تجاری سهامی هم به ۳۵۰ میلیون دونگ بالغ می‌شود. تا به اینجای کار برای رساندن نسبت وام‌های مشکوک‌الوصول به کل وام‌های پرداختی از ۱۲/۷ درصد (در ۳۱ دسامبر ۲۰۰۰) به پنج درصد (در ۲۱ دسامبر ۲۰۰۲) بیش از ۴۳ درصد کل وام‌های مشکوک‌الوصول سیستم بانکی تعیین تکلیف شده‌اند.

بخش II - پیوستن به سازمان جهانی تجارت و اصلاحات بانکی بیشتر

۱) فرصت‌های سیستم بانکی ویتنام:

- یکپارچگی بین‌المللی، موقعیتی را برای همکاری بین‌المللی در زمینه فعالیت‌های مالی و پولی بین بانک‌های مرکزی و برای مدیریت سیاست‌های پولی بین بانک‌های تجاری در معاملات خود، و تقویت نظارت و پرهیز از ریسک فراهم می‌آورد. بانک‌های ویتنامی می‌توانند از مزایای سرمایه، تکنولوژی مدرن، و تجربیات مدیریتی حداکثر استفاده را ببرند و برای قرارگرفتن در رقابت‌های بین‌المللی و بازارهای خارج از دسترس خارجی^(۳۴) مزیت رقابتی خود را توسعه دهند.

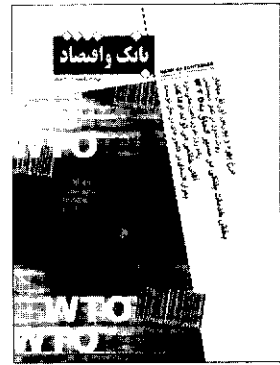
- یکپارچگی جهانی، محرکی برای اصلاحات بانکی در ویتنام است. در نتیجه، بانک‌های ویتنامی می‌توانند بخت و فرصت بهبودبخشیدن به کیفیت محصولات و خدمات خود، تنوع‌بخشی^(۳۵) به فعالیت‌های خود برپایه تکنولوژی پیشرفته بانکداری، گسترش یک سیستم بانکداری پویا، امن، و کارا را که

طریق مذاکره تعیین می‌شود. مدیریت نرخ ارز از نرخ‌های چندگانه ثابت که توسط مقامات اجرایی تعیین می‌شده، به نرخ‌های متغیر تحت ضوابط بازار تبدیل شده است.

- نظارت^(۳۳) و بازرسی^(۳۴) بانکی: استانداردهای بین‌المللی در خصوص نظارت و بازرسی مانند CAMEL^(۳۵) و مقررات کمیته بازل^(۳۶) به تدریج نهادینه و اجرایی گردید. اصلاحات در نظارت و بازرسی، هم در محتوا و هم در شکل انجام شد، به این ترتیب که نظارت از راه دور^(۳۷) افزایش یافت و حسابرسی (داخلی و مستقل) بانکی برای تقویت نظارت و بازرسی ایجاد گردید، تا بتوان قانون‌شکنی و تخطی از مقررات احتیاطی^(۳۸) بانکی را به‌موقع کشف کرد و از آن جلوگیری نمود. - بانکداری تجاری: در سال‌های اخیر، استقلال و مسوولیت بانک‌های تجاری در قبال فعالیت‌های خود نهادینه شده و در عمل افزایش یافته است. بانک‌های تجاری به منظور انتخاب روش‌های اطمینان‌بخش در برگشت وام‌های خود، حق تصمیم‌گیری در مورد بهره سپرده‌ها و وام‌ها را دارند. هیچ موسسه یا شخصی نمی‌تواند به‌صورت غیرقانونی در فعالیت‌های بانک‌های تجاری دخالت کند. تخصیص مستقیم اعتبارات یا پرداخت وام‌هایی با توجیهات سیاسی نیز به تدریج از زمینه فعالیت بانک‌های تجاری حذف می‌شود. اصول بین‌المللی استانداردهای بانکداری تجاری (مانند حسابداری و حسابرسی، مدیریت ریسک، تجزیه و تحلیل اعتباری، سرمایه‌گذاری، ارز، طبقه‌بندی وام‌ها و ذخیره‌گیری برای وام‌های مشکوک‌الوصول^(۳۹))، و مانند اینها) به تدریج در ویتنام رواج یافته است. محصولات و خدمات بانکی نیز متنوع‌تر می‌شوند. برخی از بانک‌های تجاری، سیستم‌های بانکداری الکترونیک و سیستم معاملات خودکار (VCB-online)، ارتباط ۲۴ ساعته، ATM، حساب‌های الکترونیکی، بانکداری خانگی، کارت اعتباری، TCB FAST ACCESS و غیره) خود را برپا کرده‌اند. با به‌خدمت‌گرفتن کامل تکنولوژی مدرن، به‌خصوص تکنولوژی اطلاعات^(۴۰)، بانک‌ها در تدارک تأمین ممیزه‌های بیشتری برای مشتریان خود هستند که شامل بهبود چشمگیر در عمق و کیفیت سیستم پرداخت بانکی^(۴۱) است. این پیشرفت قابل‌ذکر سیستم پرداخت بانکی با مشارکت در سیستم سوئیت (در مارچ ۱۹۹۵) و به خدمت‌گرفتن سیستم پرداخت الکترونیک بین‌بانکی (در ماه می ۲۰۰۲) ثابت کرد که توسعه بانکداری عمده و خرد^(۴۲) در سراسر ویتنام و اتصال به سیستم بین‌المللی پرداخت‌ها را ممکن می‌سازد. هم‌اکنون، سیستم پرداخت در ویتنام به سطح میانگین منطقه رسیده است، نقل و انتقالات پول و پرداخت‌ها در داخل کشور توسط بانک‌های تجاری هم که در گذشته ساعت‌ها و یا حتی روزها به طول می‌انجامید، فقط به چند ثانیه زمان نیاز دارد.

در ویتنام، تخصیص مستقیم اعتبارات یا پرداخت وام‌هایی با توجیهات سیاسی، به تدریج از زمینه فعالیت بانک‌های تجاری حذف می‌شود.

یکپارچگی جهانی، محرکی برای اصلاحات بانکی در ویتنام است.

منطبق با اقدامات بین‌المللی در حمایت از استراتژی صنعتی‌کردن و مدرن‌سازی کشور و تشویق آزادسازی تجارت است، داشته باشند.

۲) چالش‌های بانک‌های ویتنامی:

۲-۱) چالش‌های پیش روی مشتریان بانک‌ها: در ارتباط با نقشه راه^(۳۶) که ویتنام با قبول تعرفه ترجیحی عمومی^(۳۷) در ارتباط با منطقه آزاد تجاری (بازار مشترک) اتحادیه آسه‌آن متعهد به اجرای آن شده، این کشور از سال ۲۰۰۲ می‌بایستی تعرفه واردات خود را به صفر تا پنج درصد کاهش دهد و تا سال ۲۰۰۶ هم آن را به صفر برساند. موافقت‌های دوجانبه بازرگانی ویتنام - ایالات متحده^(۳۸)، اتخاذ سیاست و چهارچوبی را برای توسعه رقابت و کاهش حمایت دولتی الزامی می‌سازد. به طور اخص، بایستی تعرفه‌های دولتی بر واردات حذف و افزایش بها^(۳۹) از روی تمامی کالاها و وارداتی برداشته شود. در مذاکرات با سازمان جهانی تجارت، پیشنهاد اولیه ویتنام برای تمام اعضا ارسال شده است، و واکنش آنها الزام ویتنام به کاهش بیشتر تعرفه‌های واردات، حتی به میزانی کمتر از میزان مورد نظر در برنامه‌های منطقه آزاد تجاری آسه‌آن می‌باشد. تعهدات در خصوص کاهش تعرفه‌ها و حذف اقدامات حمایتی به تنهایی خود سبب افزایش قدرت رقابت کالاها و شرکا در بازار ویتنام می‌شود. در واقع، بنگاه‌هایی که به کار تولید کالاها و خدمات مشمول تمهد کاهش تعرفه (سوخ، کود شیمیایی، فولاد، سیمان، کالاهای جایگزین واردات) اشتغال دارند، مشتریان عمده بانک‌های ویتنامی هستند و احتمالاً به نحو چشمگیری تحت تاثیر این اقدام قرار می‌گیرند. زمانی که سلامت مالی و عملیاتی این مشتریان دچار ضعف شود، فشار آن بر دوش سیستم بانکی ویتنام سنگینی خواهد کرد، و خطر افزایش وام‌های مشکوک‌الوصول و کاهش قدرت رقابت بین‌المللی زیان‌های بیشتری را به بار خواهد آورد. بنابراین، ادغام در اقتصاد جهانی، بانک‌ها و بنگاه‌های اقتصادی را در معرض ریسک‌های بالاتر و چالش‌ها و آسیب‌پذیری بیشتر قرار می‌دهد. درس‌هایی که از صادرات برنج، قهوه، و تولیدات مانند آنها، و موارد اخیر مانند دامپینگ صدور گریه‌ماهی ویتنام به ایالات متحده، وجود مقادیر زیاد آنتی‌بیوتیک در میگوی صادراتی به اتحادیه اروپا و اقدامات ضد دامپینگ بر ضد صدور کفش ویتنام به کانادا گرفته شد، همه چالش‌های ابتدایی ناشی از چهارچوب سیاستی و برنامه‌های مدیریتی ناقص و نامناسب قانونی هستند که از آنچه لازمه پیوند با مساعی جهانی است، فاصله بسیار دارد.

۲-۲) چالش‌های مستقیم بانک‌ها: نه تنها بانک‌های تجاری، که بانک مرکزی نیز در ادغام با اقتصاد جهانی با چالش‌هایی روبرو است:

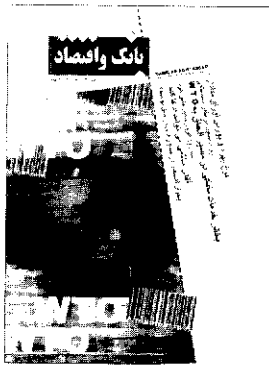
- کنترل پولی: یکپارچگی جهانی در بانکداری، همراه با افزایش ریسک و حساسیت بازارهای محلی در مقابل بازار متلاطم^(۴۰) جهانی است. اگرچه اصولاً نرخ‌های بهره و نرخ‌های ارز مشمول آزادسازی قرار گرفته‌اند، زیرساخت‌های لازم (زیرساخت‌های تکنیکی، محیط اقتصاد کلان، ترتیبات نهادی، ساختار بازار، و قوانین) آنچنان در جای خود قرار ندارند که بتوان از اثربخشی کامل نرخ‌های آزاد ارز و بهره اطمینان حاصل نمود. این موضوع، بانک مرکزی را در مقابل چالش‌های سنگینی قرار می‌دهد. بانک مرکزی و بانک‌های تجاری بیشتر مستعد جذب اثرات نامساعد شوک‌های خارجی (بحران اقتصادی، جنگ و غیره) هستند که سبب آشوب‌هایی خارج از کنترل بانک مرکزی در نرخ بهره و نرخ ارز گردیده و ریسک بانکی را افزایش می‌دهد. - رشد فشار رقابت در بانکداری داخلی: با زدن درهای بازار مالی محلی، زمینه را برای نفوذ بانک‌های خارجی به این بازار مساعد خواهد کرد. بنابراین، به تعداد رقبای قویتر افزوده خواهد شد، رقبایی که در مقایسه با بانک‌های ویتنامی، کیفیت^(۴۱) بالاتری دارند و از تکنولوژی و مهارت‌های مدیریتی برتری بهره می‌برند. در چنین موقعیتی، ویتنام هنوز فاقد قانون و یا سیاست مناسبی برای رقابت در حوزه بانکداری است.

- عملکرد ضعیف بانک‌های ویتنام: توان رقابتی ضعیف، منابع مالی اندک، مقیاس کوچک، کیفیت و کارایی پایین، مهارت‌های حرفه‌ای مدیریتی نازل، تکنولوژی ضعیف، و ریسک بالا، مشخصه‌های سیستم بانکی فعلی ویتنام هستند. هم‌اکنون چهار بانک بزرگ ۷۶ درصد کل سپرده‌ها و ۷۳/۵ درصد مجموع وام‌های سیستم بانکی را در اختیار دارند، اما ارزش ویژه آنها فقط در حدود ۸۰۰ میلیون دلار، و نسبت کفایت سرمایه^(۴۲) آنها هم به طور میانگین پنج درصد می‌باشد (در حالی که حداقل استاندارد بین‌المللی هشت درصد است). این وضعیت، نمایانگر توانایی اندک این بانک‌ها در قبالت ریسک‌های ناپایدار است. کماکان اعتبار، کلید اصلی کسب و کار و منبع درآمد برای بانک‌ها است. محصولات و خدمات بانک‌ها نیز در سطح نازلی قرار دارد و دسترسی سریع به آنها به سهولت مقدر نیست. بیشتر بانک‌های تجاری، استراتژی کارآمد و پایداری برای کسب و کار ندارند. قابلیت‌های نیروی انسانی بیشتر بانک‌ها برای دسترسی به تکنولوژی‌های نو و بانکداری مدرن ناکافی است. نظارت و حسابرسی داخلی ضعیف باقی مانده است. سیستم اطلاعات، گزارشگری مالی، حسابداری، شامل سیستم اطلاعات مدیریت در سطحی پایین‌تر از استانداردها و روال معمول بین‌المللی است.

- نظارت و بازرسی بانکی: ادغام در نظام جهانی، جریانات ورود و خروج سرمایه^(۴۳) و به تبع آن، ریسک سیستم بانکی را افزایش می‌دهد، در حالی که مکانیزم مدیریتی و نظارت بانکی

ادغام در اقتصاد جهانی، بانک‌ها و بنگاه‌های اقتصادی را در معرض ریسک‌های بالاتر و چالش‌ها و آسیب‌پذیری بیشتری قرار می‌دهد.

نه تنها بانک‌های تجاری، بلکه بانک مرکزی نیز در ادغام با اقتصاد جهانی، با چالش‌هایی روبروست.

- تکمیل چهارچوب قانونی بانکداری، شامل اصلاحیه و متمم قانون بانک دولتی و قانون موسسات اعتباری، تا این قوانین در راستای سیاست‌های توسعه اجتماعی - اقتصادی، اقدامات معمول و استانداردهای جهانی و بیش از همه، تعهدات دولت در قبال ادغام در جامعه جهانی و آزادسازی بازار مالی، به‌خصوص تعهدات به عهده گرفته شده در بازار مشترک اتحادیه آسه‌ان، و تفاهم‌نامه دوجانبه بازرگانی ویتنام - ایالات متحده قرار گیرند. ضروری است که برای پیاده کردن قانون بانکداری در قالب یک سیستم کامل تلاش شود تا نحوه تعامل دولت با موسسات اعتباری داخلی و خارجی را روشن کند و با ایجاد شفافیت، سبب اعتلای رقابت سالم بین بانک‌ها و ایجاد اطمینان از سلامت سیستم بانکی شود.

- حذف مناسب و تدریجی محدودیت‌های دسترسی به بازار و فعالیت‌های مالی و بانکی برای موسسات اعتباری خارجی. بازکردن درهای بازارهای داخلی می‌بایست از مجرای برداشتن تدریجی موانع کمی^(۴۷)، قلمرو^(۴۸) و حقوق صاحبان سهام^(۴۹) شرکای خارجی و تمامی معاملات بانکی هدایت شود. به منظور مشارکت در بازار مالی بین‌المللی از طریق انتشار اوراق بهادار و عرضه آن به بازارهای خارجی، اقدامات جدی می‌بایست معمول گردد.

- استراتژی توسعه سیستم بانکی در ویتنام، و استراتژی ادغام بین‌المللی بخش بانکداری می‌بایست به مرحله عمل درآید. همزمان، به منظور تحقق بخشیدن به تعهدات کشور در قبال جامعه بین‌المللی، می‌بایست برنامه اجرایی مشخص با نقشه راه واضح و روشنی در دست باشد. استراتژی بخش بانکداری برای ادغام در جامعه جهانی، می‌بایست ضمن در نظر گرفتن شرایط خاص ویتنام و روال معمول بین‌المللی، اصلاحات بانک مرکزی را به تجدید ساختار بانک‌های تجاری و سایر موسسات مالی پیوند دهد. تمام اینها هم می‌باید در چهارچوب ایدئولوژی حزب (همانگونه که در قطعنامه 97/NQ-TW پولیت‌بورو^(۵۰) در خصوص ادغام در اقتصاد بین‌المللی و اهداف توسعه اجتماعی - اقتصادی تعیین شد و در نهمین کنگره حزب به تصویب رسید) قرار گیرد.

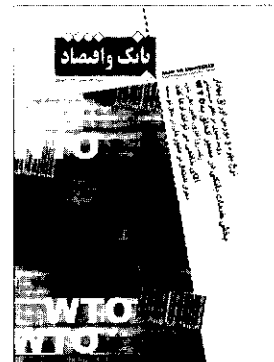
- اصلاحات در عملیات بانک مرکزی نیز می‌بایست با اصلاحات اداری در بخش عمومی متناسب باشد، به نحوی که اثربخشی مقررات دولتی در کسب و کار پولی و بانکی را تقویت نماید، با الزامات اصلاحات پولی و اصلاحات در نظارت بانکی منطبق باشد و موافق اصول اساسی کمیته بازل باشد. ضمناً مسوولیت و استقلال بانک مرکزی در اتخاذ و اجرای سیاست پولی، به‌خصوص در ضابطه‌مند کردن ابزارهای سیاست پولی را نیز تقویت نماید. بهبود سیاست پولی و ابزارهای آن هم می‌بایست با ایجاد انعطاف‌پذیری بیشتر در آنها عملی شود تا

به علت ناسازگاری با عرف جهانی، در ایجاد اطمینان نسبت به رعایت مقررات بانکی و ایمنی سیستمی، به‌خصوص در اخطار پیش‌رس و جلوگیری از ریسک‌های بانکی، همچنان فاقد اثربخشی است.

- در قیاس با الزامات بین‌المللی، سیستم قانونی و نهادهای بازار دچار نقصان و تفاوت‌های عمیقی^(۴۴) است که رقابت در بانکداری و توسعه بازار پول را محدود می‌سازد. قانون فعلی در مورد موسسات اعتباری، حاوی بندهایی، به‌خصوص بندهای ناظر بر محدودیت‌های کمی است که با موافقتنامه عمومی در مورد تجارت خدمات^(۴۵) و موافقتنامه دوجانبه تجاری ویتنام - ایالات متحده سازگاری ندارد. قانون بانک دولتی به الزامات یک بانک مرکزی که در محیط اقتصاد بازار با سیستم مالی باز فعالیت می‌کند، اشاره کافی نکرده است. اگرچه تا به اینجای کار بازار پول سازمانیافته در جای خود قرار گرفته و فعال می‌شود، اما کارایی و انعطاف‌پذیری آن به علت توانایی محدود مشارکت‌کنندگان در بازار، ابزارهای مالی ساده و ابتدایی، و سیستم ناکارآمد قانونی، با محدودیت روبرو است. ممکن است گفته شود که بانک مرکزی و بانک‌های تجاری ویتنام اکنون موقعیت خوبی برای توسعه دارند، با این حال، در صورت عدم اجرای اصلاحات داخلی مناسب و استوار در رابطه با آزادسازی تجارت و خدمات، چالش‌ها و ضعف‌هایی که در بالا به آنها اشاره شد، ممکن است که زبان‌هایی را به بانک‌های ویتنام تحمیل کنند و ریسک‌هایی را به دنبال آورند که بیش از منافع ناشی از ادغام در جامعه جهانی باشد.

۳) اصلاحات بانکی بیشتر در حرکت به سوی الحاق به سازمان جهانی تجارت: به‌طور کلی، اصلاحات گذشته برای وضعیت بانک‌های ویتنام مناسب بود و تغییرات در سیاست پولی، به‌خصوص در مدیریت نرخ بهره و نرخ ارز، در ارتقای اصلاحات بانکی و اصلاحات مجموعه اقتصادی تاثیر گذاشت. پیامد اصلاحات، همانگونه که در بالا به آن اشاره شد، نشان‌دهنده آمادگی بانک مرکزی و بانک‌های تجاری ویتنام برای ادغام در جامعه مالی بین‌المللی بود. فارغ از موانع و چالش‌های بیشمار بر سر راه عضویت در سازمان جهانی تجارت، دولت ویتنام تحت رهبری حزب^(۴۶) و حمایت قوی جامعه جهانی، براساس استراتژی توسعه بانکداری ویتنام برای سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۰۱ شامل استراتژی توسعه بانک دولتی و استراتژی توسعه موسسات اعتباری، به منظور اجرای موثر تعهدات بین‌المللی و مذاکرات موفقیت‌آمیز برای پیوستن به سازمان جهانی تجارت، اصلاحات باز هم بیشتری را در سیستم بانکی انجام خواهد داد. به تدریج که الزام برای پیوستن به جامعه جهانی نزدیک می‌شود، انجام اقدامات زیر بایستی شتاب گیرد:

■ ■ ■
مشخصه‌های سیستم بانکی
فعلی ویتنام: توان رقابتی
ضعیف، منابع مالی اندک،
مقیاس کوچک، کیفیت و
کارایی پایین، مهارت‌های
حرفه‌ای مدیریتی نازل،
تکنولوژی ضعیف، و ریسک
بالا.

سبب توسعه و گسترش بازار پول و اقتصاد کلان گردد. ابزارهای غیرمستقیم سیاست پولی (عملیات بازار باز، تنزیل مجدد) به جای دستورات اداری^(۵۱) که تحمیل کننده نگرش های مغایر با نظام بازار است، می بایست جزو ضروریات مدیریت پولی درآیند. نظارت از راه دور^(۵۲)، به ویژه مدیریت ریسک و بازار مالی و حساسی نیز می بایست برای تقویت نظارت در محل^(۵۳) مورد تاکید قرار گیرند.

- ضروری است که بازار پول (بازار اولیه و بازار ثانویه) مخصوصاً بازار بین بانکی^(۵۴) برای پول ملی و پول های خارجی به طور کامل توسعه یابد و به نحو اثربخشی فعالیت نماید.

- مکانیزم نرخ های بهره و ارز هم نیازمند اصلاحات بیشتری است، و به منظور مدیریت معاملات بازار، می بایست این کار اساساً بر مبنای اصول حاکم بر بازار انجام شود. کنترل بر روی ارزها می بایست به نوعی اعمال گردد که نقل و انتقالات جاری را آزاد کند و بر نقل و انتقالات سرمایه نظارت انتخابی^(۵۵) اعمال نماید تا دונگ ویتنام را به صورت ارز قابل تبدیل^(۵۶) درآورد.

برای داشتن بانک هایی بزرگتر، کارا، امن، و رقابت پذیر در داخل و خارج از کشور، بانک های تجاری می بایستی طبق طرح پیشنهادی و مصوب دولت، با مسوولیت ها و تعهدات مناسب در قبال نهادهای بین المللی، دستخوش تجدید ساختار اساسی شوند. اقدامات خاصی که در این باره ضروری است، شامل موارد زیر است:

- تجدید ساختار سازمان: تجهیزات سازمانی بانک های تجاری می بایست به جهت رعایت اصول بازار و قابلیت استفاده توسط مشتری^(۵۷)، اصلاح شوند. سیاست اعطای وام که توسط دولت هدایت می شود، باید با تعدادی بانک های سیاستی به طور کامل از فعالیت های بازرگانی تجاری تفکیک شود تا بدین ترتیب، بانک های تجاری بتوانند بر فعالیت هایی با هدف سودآوری تمرکز نمایند. استقلال بانک های تجاری و مسوولیت آنها در کسب و کار با حداقل سوبسیدها و حمایت ها در فعالیت های بانکی باید تقویت شود. در هنگام ضرورت، برای بانک های تجاری تنها حمایت انتخابی^(۵۸) با بندهای مشروط و موقت^(۵۹) و موافق با نقشه راه تعهدات بین المللی تامین گردد.

- تجدید ساختار مالی: سرمایه ثبت شده بانک های تجاری می بایستی افزایش یابد، و تمامی وام های مشکوک الوصول آنها به طور کامل تصفیه شود تا سلامت مالی، رقابت پذیری، و پایداری آنها در برابر ریسک بهبود یابد. با افزایش سرمایه بانک های تجاری دولتی، می باید نسبت کفایت سرمایه آنها به حداقل هشت درصد برسد و کار تصفیه وام های مشکوک الوصول تا سال ۲۰۰۵ کامل شود. افزایش سرمایه بانک های تجاری

سهامی بایستی از طریق ادغام^(۶۰) و تملک^(۶۱) و انتشار سهام بیشتر انجام گردد. کیفیت و کارایی بانکداری باید بهبود یابد، و میزان وام های مشکوک الوصول هم تا زیر سطح ایمنی^(۶۲) (کمتر از دو درصد) کاهش یابد. تلاش های هماهنگی برای آمیختن اصلاحات بانکداری و بهسازی بنگاه های اقتصادی، به خصوص اصلاح در بنگاه های دولتی با تمرکز بر تصفیه وام های درون سیستم بانکی و مطالباتی که برعهده بنگاه های دولتی است، ضروری می باشد.

- تجدید ساختار در نظارت و بازرسی بانکی: هر بانک می بایست استراتژی جدید کسب و کار را با تمرکز بر توسعه فعالیت ها، بهبود قدرت رقابتی، مدرن سازی تکنولوژی، تنوع بخشی به محصولات و خدمات بانکی در بانکداری مدرن تبیین کند، و به اجرا درآورد. نهادهای مقرراتی و ضوابط احتیاطی مانند مدیریت ریسک، مدیریت دارایی و بدهی، سیستم اعتباری مدرن و دستور العمل اعتباری^(۶۳) هم باید منطبق با استانداردهای بین المللی بشوند و در جای خود قرار گیرند. سیستم حسابداری نیز باید با شاخص ها و صورت های مالی مناسب مطابق استانداردهای مورد قبول بانک تصفیه بین المللی^(۶۴) توسعه یابد. همچنین برنامه های برای توسعه نیروی انسانی در زمینه مهارت های حرفه ای، زبان، و کار با کامپیوتر به منظور پاسخ به نیازهای پیوستن به اقتصاد جهانی و رقابت در عرصه بین المللی، ضروری است.

زیر نویس های مترجم

- 1) Economic Globalization.
- 2) Socio-Economic.
- 3) International Economic Integration.
- 4) State Bank of Vietnam - SBV.
- 5) World Trade Organization - WTO.
- 6) Accession.
- 7) نگاه کنید به یادداشت مترجم.
- 8) Socialist Orientation.
- 9) Formulation.
- 10) Monetization.
- 11) Financial Liberalization.
- 12) Ordinance.
- 13) Two-tier.

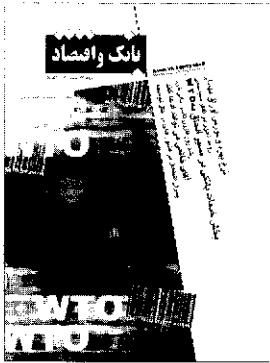
۱۴) با توجه به این توضیح نویسنده، در ترجمه این مطلب از این به بعد به جز در موارد خاص، به جای بانک دولتی، از عبارت بانک مرکزی استفاده شده است.

- 15) State - Owned Commercial Banks - SOCBs
- 16) Joint Venture Bank.

۱۷) Policy Bank با توجه به متن، بانکی است که هدفش تامین مالی برای اجرای سیاست های توسعه ای و اقتصادی دولت است، مانند بانک های توسعه ای.

- 18) Joint Stock Commercial Banks - JSCBs.

استراتژی بخش بانکداری برای ادغام در جامعه جهانی، می بایست ضمن در نظر گرفتن شرایط خاص ویتنام و روال معمول بین المللی، اصلاحات بانک مرکزی را به تجدید ساختار بانک های تجاری و سایر موسسات مالی پیوند دهد.

Vietnam - US BTA.

- 39) Surcharge.
- 40) Volatile.
- 41) Cutting Edge.
- 42) Capital Adequacy.
- 43) Capital Flows.
- 44) Gap.
- 45) General Agreement on Trade in Services - GATS.

(۴۶) در سراسر این نوشتار، هرجا که از حزب نام برده می‌شود، مقصود حزب کمونیست ویتنام است.

- 47) Quantitative Restrictions.
- 48) Scope.
- 49) Equity.
- (۵۰) کمیته مرکزی حزب کمونیست.

- 51) Administrative Measures.
- 52) Distant Supervision.
- 53) On Spot Supervision.
- 54) Interbank Market.
- 55) Selective Control.
- 56) Convertible.
- 57) Client Driven.
- 58) Selective Protection.

(۵۹) بند یا تبصره موقت (Sunset Clause) یعنی بندی از قانون که در آن، به لئو قانون در زمان مقرر و یا پس از طی دوره خاصی اشاره دارد و در آن زمان، مقررات مذکور خودبه‌خود لغو می‌شود، مگر این که با قانون دیگری ایفا شود.

- 60) Mergers.
- 61) Acquisitions.
- 62) Safety Level.
- 63) Credit Manual.
- 64) Bank for International Settlements - BIS.

- 19) People's Credit Funds.
- 20) Governance.

(۲۱) مانند سهمیه‌بندی اعتباری.

Vietnam Dong (۲۲) دونگ، نام واحد پول ویتنام است.

- 23) Supervision.
- 24) Inspection.

(۲۵) ترکیب حروف اول پنج موردی که بازرسان هنگام بازرسی از یک بانک باید مورد توجه قرار دهند. این کلمات عبارتند از: Capital Adequacy - Asset Quality - Management Quality - Earnings - Liquidity

- 26) Basel.
- 27) Distant Supervision.
- 28) Prudential Regulations.
- 29) Non-Performing Loans.
- 30) Information Technology - IT.
- 31) Banking Payment System.
- 32) Wholesale and Retail Banking.

(۳۳) اشاره به بحران سال ۱۹۹۷ در جنوب شرق آسیاست که کشورهای چون هنگ‌کنگ، اندونزی، سنگاپور، تایلند، ویتنام، کره جنوبی و فیلیپین را فراگرفت.

- 34) Outreach Foreign Markets.
- 35) Diversification.
- 36) Roadmap.

(۳۷) اعضای اتحادیه کشورهای جنوب شرق آسیا (ASEAN) منطقه آزاد تجاری یا بازار مشترکی را تشکیل داده‌اند که با نام اختصاری AFTA به نشانه ASEAN Free Trade Area موسوم است. در این منطقه، مکانیزمی با عنوان تعرفه ترجیحی عمومی (Common Effective Preferential Tariff) یا به اختصار CEPT برقرار شده است. نویسندگان، اما در متن مقاله از این مکانیزم با عنوان Commonly Effective Preferential Treatment نام برده است.

- 38) Vietnam - US Bilateral Trade Agreement:

نظام بانکی کشور در معرکه الحاق

تصویب درخواست عضویت ایران در شورای عمومی سازمان جهانی تجارت در پنجم خرداد ماه سال جاری و پذیرفته شدن ایران به عنوان عضو ناظر این سازمان، رویداد مهمی بود که توجه بیشتر صاحبان نظر را به سوی خود جلب کرد و هر یک از آنان از دیدگاه خاص خود به تحلیل شرایط کنونی و پیش‌بینی روند تحولات بعدی در این مسیر پرداختند. برخی از نظریاتی که به طور خاص وضعیت نظام بانکی کشور در معرکه الحاق را مورد توجه قرار داده‌اند، به شرح زیر است:

دکتر مهدی تقوی:

نظام بانکی ایران برای الحاق به WTO نیازمند بازسازی است

نظام بانکی ایران شرایط رقابت با بانک‌های خارجی را ندارد و اگر مسوولان خواهان الحاق کم‌هزینه به سازمان جهانی

تجارت هستند، باید کل سیستم بانکی را بازسازی کنند.

دکتر مهدی تقوی، اقتصاددان و استاد دانشگاه علامه طباطبایی، با بیان این مطلب اظهار داشت: نظام بانکی ایران در طول سال‌های گذشته پسرقت زیادی داشته است، به نحوی که اکنون مانند یک خانه کلنگی شده که برای بازسازی آن نیاز

نظام بانکی ایران، اکنون مانند یک خانه کلنگی شده که برای بازسازی آن نیاز به همت و هزینه بالایی است.